

Nr 69.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1937 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande av Älvsåkers kommuns betalningsskyldighet för lån ur vattenkrafts- och kraftledningslånefonderna.

(4:e avd.)

I en den 5 mars 1937 dagtecknad proposition, nr 228, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att statens fordran hos Älvsåkers kommun på grund av de i statsrådsprotokollet angivna lånen ur vattenkrafts- och kraftledningslånefonderna må efterskännas.

Älvsåkers kommun, belägen i Hallands län nordost om Kungsbacka, har ådragit sig skuld till staten genom borgensförbindelser å lån ur vattenkrafts- och kraftledningslånefonderna. Å dessa lån, vilka på sin tid beviljades det numera efter konkurs upplösta Älvsåkers kraftaktiebolag, återstodo den 31 december 1936 att gälda kapitalbelopp å 53,882 kronor 87 öre respektive 40,189 kronor 24 öre. Statsverket har alltså av de ursprungliga lånebeloppen — 55,000 respektive 50,000 kronor — icke återfått mer än 1,117 kronor 13 öre respektive 9,810 kronor 76 öre. Utöver nyss angivna kapitalskuld häftar kommunen i skuld till statsverket för upplupna räntor, per den 31 december 1936 uppgående till sammanlagt 4,722 kronor 79 öre. Kommunens sammanlagda skuld till statsverket utgjorde sålunda nämnda dag 98,794 kronor 90 öre.

Kommunen har nu hemställt om avskrivning av statens ifrågavarande fordringar och därvid återopat främst de betungande kommunalskatterna — år 1935 ej mindre än 17 kronor per skattekrona — och den befarade utflyttningen av skattedragare, därest staten skulle kräva lånens återgäldande och därigenom förorsaka en höjning av kommunalskatten. Statskontoret har för sin del med hänsyn till kommunens brydsamma ekonomiska läge förordat en sådan eftergift i betalningsskyldigheten för lånen, att desamma finge förräntas och amorteras under 30 år, vilket skulle medföra en årlig utgift för kommunen av något över 4,800 kronor. Kommerskollegium har, med framhållande av att kollegium visserligen ansåge kommunens svåra ekonomiska läge behjärtansvärt men funne starka betänkligheter med hänsyn till konsekvenserna möta mot bifall till framställningen, avstyrkt desamma men förklarat sig icke hava något att erinra mot statskontorets förslag. Länsstyrelsen i Hallands län har ansett starka skäl tala för att

kommunen i möjligaste mån befrias från sin ifrågavarande betalningsskyldighet.

I propositionen lämnas beträffande socknens folkmängds- och beskattningsförhållanden följande, ur årsbok för Sveriges kommuner hämtade uppgifter:

	1932	1933	1934	1935	1936
Folkmängd den 1 januari	928	925	930	936	916
Till kommunal inkomstskatt taxerad inkomst, kronor	299,590	269,830	244,240	255,850	—
Antal skattekronor	2,195	1,756	1,677	1,812	—
Utdebitering av allmän kommunalskatt per skattekrona, kronor	12: —	15: 25	17: 30	17: —	—
Tillgångar den 31 december, kronor ..	5,527	2,712	3,881	—	—
Skulder samma dag, exklusive statens lånefordran, kronor	7,310	16,105	21,496	—	—

Under år 1937 har folkmängden, enligt vad utskottet inhämtat, nedgått till 889 personer.

Departementschefen har anfört bland annat följande:

Vid övervägande av förevarande framställning har jag i likhet med kommerskollegium icke kunnat undgå att hysa betänkligheter mot bifall till densamma. För min del skulle jag icke heller vilja tillstyrka bifall till framställningen med hänsyn allenast till den jämförelsevis höga skattesatsen, ehuru densamma icke oväsentligt ökas, därest statens fordringar utkrävas. Åtskilliga andra kommuner i landet hava lika hög eller högre kommunalskatt, och det låter sig uppenbarligen icke göra att bestämma en skattesats, vilken skulle kunna anses utgöra en gräns, över vilken skatten icke finge stiga genom utkrävande av statens eventuella fordringar hos kommunerna.

I förevarande fall har jag emellertid funnit omständigheterna i övrigt vara av sådan natur, att de tillsammans med skattetrycket inom kommunen synts mig kunna utgöra motiv för ett bifall till framställningen. Det är nämligen här fråga om en jämförelsevis liten kommun, vars befolkning uppgår till något över 900 personer och vars skattedragare praktiskt taget alla äro småbrukare eller arbetare. Någon industri av betydelse från skattesynpunkt finnes icke inom kommunen och, då de angränsande kommunerna hava en väsentligt lägre skatt — 7 kronor — än den ifrågavarande, föreligger en viss fara för att den del av befolkningen, som icke är bunden vid jordbruket, kommer att utflytta, därest kommunalskatten ytterligare höjes. Skulle en väsentlig höjning av kommunalskatten ske — vilket synes ofrånkomligt, därest staten vidhåller sitt krav på betalning av ifrågavarande fordringar — torde en stark minskning av antalet skattekronor i kommunen snabbt nog kunna bliva verklighet. Inom kommunen räknar man för sådant fall med en kommunalskatt av omkring 27 kronor, vartill komma landstings- och vägskatter. Ehuru icke heller denna skattesats kan betraktas såsom något enastående, synes det likväl olämpligt om staten genom utkrävande av sin fordran skulle medverka till en sådan skattehöjning och framför allt till den förutsedda utflyttningen från kommunen.

Med hänsyn till de särskilda omständigheter, som sålunda i detta fall föreligger, finner jag mig böra tillstyrka bifall till kommunens föreliggande framställning. Ersättning för de lånemedelsförluster, som härigenom skulle uppkomma å berörda fonder, torde i sinom tid i vanlig ordning få beredas riksgäldskontoret.

Enligt vad utskottet inhämtat har frågan om kommunens rätt att ikläda sig ifrågavarande borgensförpliktelser tidigare varit i behörig ordning underställd Kungl. Maj:ts prövning.

Då skattetrycket inom Älvsåkers kommun redan nu är avsevärt högre än inom grannkommunerna, föreligger fara för att vid den ytterligare skattehöjning, som en indrivning av statens fordran måste föranleda, en stark utflyttning med därav följande ytterligare ökning av skattetrycket kommer att äga rum. Detta förhållande samt övriga i ärendet föreliggande omständigheter torde utgöra skäl för att undvika att staten genom ett utkrävande av förevarande fordran — uppgående den 1 januari 1937 till 98,794 kronor 90 öre — direkt medverkar till att försätta kommunen i ett dylikt ytterligare förvärrat finansiellt läge.

Utskottet.

Utskottet, som alltså ej velat motsätta sig bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att statens fordran hos Älvsåkers kommun på grund av ifrågavarande lån ur vattenkrafts- och kraftledningslånefonderna må efterskänkas.

Stockholm den 9 april 1937.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 68.
